Stōria del vödl testamënt.

ooo

1. La cröaziŏn del mŏnd.

Tel scumenciamënt à Iddie cherià l ciel y la tiërra. Ma la tiërra fōva mō zënza fŏrma y ueta, scura y curida d'ègа. Iddie à pō ditt: „Sibe fatt l linëus.“ Y en chël mumënt ie stat fatt l linëus. Chës fōva l prim dì.

L segŏndŏ dì à ditt Iddie: „Sibe fatt l firmamënt.“ Y t' en mumënt fōvel fatt. Al firmamënt i à pō chel böl Die mettù l inuem „ciel“.

L tèrzŏ dì à ditt Iddie: „L'èga della tiërra dëssa s'abinè adùm te un luec y l dëssa cumparì tiërra sutta.“ Y ensì iel suzzedù. La tiërra sutta à Iddie numinà „tiërra“ y all'èga, che s'ōva abinà adùm te un luec, i àl dat l inuem „mèr“. Pō à ditt Iddie: „La tiërra fège crëser iërbes y plantes da frutts.“ Y ensì iela deventèda. T' en iëde à la tiërra scumencià a vardië y l chersōva iërbes y lëns y d'ùgni sōrt de plantes.

L quartŏ dì à ditt Iddie: „Sul firmamënt sibe žën fattes luns.“ Y ensì iela gita. Iddie à fatt l surëdl, la luna y la stëilles, acciōcche les luminësse[1] giù sulla tiërra.

L quintŏ dì à pō ditt chel böl Die: „Sibe fatts i pës tell'èga y i ucciei tell'aria!“ Y t'en iëde fōvel tell'èga d'ùgni sōrt de pës y tell'aria d'ugni sōrt d'ucciei, de grands y de pitli.

L sèstŏ dì à ditt Iddie: „L dëssa unì d'ùgni sōrt de tieres sulla tiërra!“ Y t'en mumënt fōvel fatt. Da dedō à pō chel böl Die mō cherià l uōmŏ y à ditt: „Sëura i pës tell'èga y i ucciei tell'aria y sëura dutts i tieres sulla tiërra pōsses tu cumandè.“

L sèttimŏ dì finalmënter à Iddie pausà y l à benedì chel dì y l à santificà.

[1] luminësse = lunësse.

2. La cröaziŏn y l piccià di angiuli.

Iddie à encie cherià en gran numer de cröatures s̄pirituèles, che en ne vëis̄a nia, pervìa che les n'à degùn cōrp. A ch'sta cröatures i dig̃iŏnse nëus angiuli. Dutts cants chis̄ angiuli fōva tel prim, canche Iddie i à abùi cheriëi, biei, bŏni y cuntënts.

Ma de chis̄ angiuli n'iel trueppes deventèi supèrbes y i n'ullōva plu nia fè al sënn a Iddie. San Michiel y i bŏn angiuli à cumbattù cui rie angiuli supèrbes. Chis̄ rie angiuli l'à perdùda y ie unìi battùi g̃iù dal paravìs y ciaccèi tell'infiërn. Al mas̄er de i rie angiuli supèrbes tell'infiërn i digiŏnse nëus malàn.

Ai bŏn angiuli i à dat chel bŏl Die per prèmia l paravìs̄ per fŏrt, per dutta l'ètèrnità.

3. La cröaziŏn dell'uōmŏ. L paravìs terrèstrè.

Ai cheriē l uōmŏ à Iddie fatt ōra de tiërra en cōrp dell'uōmŏ y i à sufflà ite a chēs̄ en'ana immŏrtèla. Ens̄ila iel deventà viv. Iddie i à pō mettù inuem Adàm, che uel di „uem de tiërra".

Chel bŏl Die ōva emplantà per l uōmŏ en gran verzŏn, l paravis terrèstrè. Te ches̄ bŏl verzŏn fōvel la ite d'ùgni s̄ŏrt de ciōfes, de lëns y de plantes. Illŏ à Iddie mettù ite Adàm y i à ditt: „D'ùgni lën del verzŏn auses tu maiē. Ma del lën ta mŏz l verzŏn n'auses tu nia maië; divèrche te màies de ches̄ lën, mues̄erès murì."

Adàm fōva entlèuta mō l s̄ëul uōmŏ. Žën à las̄s̄à unì chel bŏl Die na gran suenn sëura Adàm y entàn che Adàm durmiva, i à chel bŏl Die tëut ōra na rēppa y à fatt da inōra en'ëila. Canche Adàm s'à pō des̄edà, i à chel bŏl Die menà da us̄im ch'st'ëila. Adàm ōva na gran legrēzza y i à mettù inuem Diëva, che uel di „l'ŏma de dutts̄ i vives".

Adàm y Diëva vivōva biei cuntënts̄ tel paravis terrèstrè. Ëi fōva sants̄ y innuzënts̄ y ne savōva nia del mèl.

„Lauda l Segnëur, mi ania, y nŏ te des̄mincē de dutts̄ si benefizi." Ps. 102, 2.

4. Adàm y Diëva tumèi tel piccià.

1. Plēn d'envidia cialōva l malàn alla fertuna d'Adàm y Diëva. Per i trè al piccià y al mèl s'àl ël servi della bŏca. La bŏca à ditt

a Diëva: „Ciuldi v'à pa Iddie cumandà de ne maië de dutts i lëns del verzŏn?"

Diëva à respendù: „Nëus maiŏn di lëns del verzŏn, ma del lën ta möz à chel böl Die cumandà de nŏ maië, acciōche ne messŏnse fōs murì."

La böca à pō ditt: „De segùr nŏ ne messëis murì, se en maiëis. Anzi vŏ giaurirëis i uedli y sarëis sche Iddie."

Diëva i cialōva žën al frutt y cunsiderōva che l fŏssa böl y bŏn. La n'à tëut giù y n'à maià Pō i n'à la dat encie a si uem Adàm y ël n'à ënche maià.

2. Žën ài giaurì i uedli y à cunesù, che i ie d'esnùds. Y giacche ëi se daudōva un dall'auter, ài tèut ca plöces de lën da fighes y s'à fatt gurmèi da inōra.

Canche i à pō audì la us de Die, s'ài aschendù sŏtta i lèns del verzŏn ite.

Chel böl Die à pō cherdà: „Adàm, Adàm ulà ies?" Adàm à respendù: „Sŏn bën tlŏ, ma me tëme y ne m'enfide nia a me lassè udëi, pervia che sŏn d'esnùd. Davia de chël sŏnse git a m'ascuender."

Iddie à pō ditt: „Chi t'à pa ditt, che tu ies d'esnùd? Jel vëira ŏ nŏ, essa tu forsi maià del lën prŏibì?"

Adàm à respendù: „L'ëila, che tu m'ès dat, Diëva, me n'à dat y je n'è maià."

Fō à ditt Iddie a Diëva: „Ciuldì èssa tu fatt chës?" Diëva à respendù: „La böca m'à engiannà y je n'è maià."

5. Iddie castiga l piccià y empermëtt l Salvatŏr.

Chel böl Die à pō ditt alla böca: „Giacche tu ès fatt chës, ies tu maladida tra dutts i tieres della tièrra. Nemezizia uei mëtter danter tè y l'ëila. L'ëila te sfrangerà l cë."

All'ëila à ditt Iddie: „Tu messerès en stè ōra de grandes cun ti mutŏns y messerès stè al cumandŏ de ti uem."

Y a Adàm à ditt chel böl Die: „La tièrra sarà maladida per ti gausa. Spines, giardŏns y spinacces dëssla te purtè! Tu messerès maië ti pan cul suè, enchìna che tu girès inō alla tièrra, de chëlla che tu ies sta tëut; pervia che tu ies stuep y stuep deventrès inō."

Žën à pō fatt Iddie a Adàm y Diëva guants de pöves y i à trai sëura. Ensi furnii i àl ciaccèi dui dŏi ōra del paravis terrèstre y à mettù su angiuli cun spèdes de fuec, acciōcche i ne pŏsse plu gi ite.

6. Caìn mazza Abèle y vën castigà da Iddie.

1. Adàm y Diëva ōva giattà dŏi fiŏns. L prim ōva inuem Caìn, l'auter Abèle. Caìn fōva paur y Abèle paster. Abèle fōva bŏn y valënt, ma Caìn sllöt y rie.

En iëde ōva dui dŏi fatt en sacrifiziŏ a chel böl Die. Caìn ōva dunffrì frutts della tiërra, Abèle i plu biei aniei de si pastrëc. Cun plasëi cialōva chel böl Die sun Abèle y sun si sacrifiziŏ, ma sun Caìn y sun si sacrifiziŏ ne cialōvel nia. Per chës se n'ōva Caìn tan la envidia y fōva tan desenà, che si mus tumōva ite.

2. Chel böl Die à ditt a Caìn: „Ciuldi iessa desenà y ciuldì ie pa ti mus tumà ite? Se tu fèges del bën, giaprès ti prèmia; ma se te fèges del mèl, sarà prës l castic dan ti pōrtà! Vënč la passiŏn de fè piccià y fè stè sŏtt a tè ti rie idèa!"

Ma Caìn ne scutōva nia su a chel böl Die. En dì àl ditt a si fra: „Vie, giŏn ōra de briëda sulla campagna!" Canche i fōva lōra, ie Caìn sautà ite a si fra Abèle y l à mazzà.

3. Pō à ditt chel böl Die a Caìn: „Ulà ie pa ti fra Abèle?" Y Caìn à respendù: „Je ne sè nia, je. Sŏnsa je fōs l paster de mi fra?"

Iddie à ditt a Caìn: „Cie ès mèi fatt? L sanc de ti fra chërda vendëtta dalla tiërra enfina su da mè al ciel. Davia de chël sarès maladì sulla tiërra! Y se tu lëures encie la campagnes, ne te purterälles degùn frutts. Tu pō girès mucciadìv encantëur sun chës mŏnd!"

Caìn finalmënter se n'ie gi demōz da chel böl Die y zënza giappè pès fōvel mucciadiv da dutts.

„Iddie paierà ugnùn segŏndŏ si ōpres." Rom. 2, 6.

7. Nŏè frabìca l'arca.

Adàm y Diëva ōva mō giattà truepp mutŏns y mutàns. Fŏr plu y plu grand univa l numer della gënt. Ma encie la malizia della gënt univa fŏr masra. Per chës à pŏ ditt chel böl Die: „Je vue desdruger l'uōmŏ dalla tiërra."

Ma danter la gënt zënza Die vivōvel encie en uem devōt y giust. Chës ōva inuem Nŏè. A chës à ditt chel böl Die: „Fabrichōa n'arca de lën y stràicheila giù de dite y de dòra cun rèsa. Su aut fèi na funŏstra all'arca y da na pèrt na pōrta. Ciëla, je ue lassè unì la gran èghes, l deluviŏ sulla tiërra. Dutt chël che ie sulla tiërra, dëssa gi

en malŏra. Ma tu cui tiei dësses ḡi tell'arca. Tue ënche ite cun tè d'ugni sŏrt de tieres en pèr y encie da maiö per tè y per i tieres."

Nŏè à fatt dutt cant, chël che Iddie i à cumandà. Plu anni alla lŏngia àl laurà a fè l'arca y à encie perdicà penetënza. Ma la ḡënt n'abbadōva y ne s̄cutōva nia su. La maiōva entànt y buōva y faḡiōva nōzza.

„Se i picciadëures te binca, nŏ ì ḡi dō ad ëi!" Prōv. 1, 10.

8. L deluviŏ.

Chel böl Die à pō ditt a Nŏè: „Va tell'arca! Je las̄s̄rè pluvëi caranta dìs y caranta nuetes alla lŏngia. Dutt chël che viv, dëssa unì des̄drù dalla tiërra."

Nŏè ie ḡit tell'arca; lun ël iel pō ḡit ite si fënna, si trëi fiŏns y la fennàns de si fiòns y ënche i tieres, cō che chel böl Die ōva cumandà. Iddie à pō de dōra sarrà prō l'arca.

Žën àl s̄cumencià dlŏnc a rumpì ca la funtànes da insŏm la tiërra ōra y l à pluët caranta dìs y caranta nuetes alla lŏngia. L'èghes chers̄ōva fŏr plu y plu y auzōva l'arca tell'aier sëura la tiërra. Sëura i mŏnts̄ plu auts̄ s'ōva auzà la gran èghes mō de chindes cubiti.[1] Ma l'arca nudōva sëura l'èga vìa.

Dutt chël che res̄pirōva y vivōva sulla tiërra, ie unì des̄drù dall'uōmŏ enchìna alla bös̄tia, dall'uccöll tell'arìa enchìna all'iërm sulla tiërra. Mènadrë Nŏe ie res̄tà y dutt chël che fōva pr'ad ël tell'arca.

„Beatŏ l'uōmŏ, che tëm l Segnëur." Ps. 111, 1.

9. Nŏè vën ōra dell'arca y fès̄ en sacrifiziŏ.

La gran èghes ōva durà sulla tiërra cënt y cincanta dìs. Chel böl Die à pō las̄s̄à sufflè en vënt bŏn ciaut sëura la tiërra. A puec a puec à s̄cumencià l'èghes a zessè y l'arca ie data sëura su na mŏnt.

Canche la tiërra fōva suiëda su de fin, à ditt chel böl Die a Nŏè: „Vàtene ōra dell'arca cun ti ḡënt y cun dutts̄ i tieres."

Nŏè ie unì ōra y cun ël dutta si ḡënt y dutts̄ i tieres. Per ringraziö de dutt cant à Nŏè fatt en autère de sass y sun chës̄ àl fatt en sacrifiziŏ a Iddie. Chel böl Die ōva de chës̄ en gran plaḡëi. L à las̄s̄à cumparì al ciel l'èga burvanda y à ditt: „Mèi ne dëssel plu unì l deluviŏ, la gran èghes a revinè dutta la tiërra."

[1] 15 cubiti = 12 mètri.

10. Iddie tlama Abramŏ.

I deṡendënts de Nöè s' aumentöva fŏr plu y plu. Ma encie i piccëi se multiplicöva, drë ṡche dan l deluviŏ. I uŏmini ne cuneṡōva nia plu chel böl Die. Ëi adurōva la crŏatures empö del Crŏatŏr, anzi encie imagines de lën, de sass y de mitèll.

Da chëi tëmpes vivōvel a Ur della Caldèa en uem devōt y giuṡt, che öva inuem Abramŏ. A chëṡ à pō ditt Iddie: „Vàtene demöz da ti patria, da ti parentölla y va tel luec, che je te muṡtrerè. Je te ne fè père de na gran naziŏn y te benedì.

Abramŏ à cherdù a chel böl Die y ie git tel luec de Canaan. Illŏ i ie cumparì chel böl Die y i à ditt: „Ciëla, ch'ṡta tiërra, cheṡ luec tlŏ ṡŏns per i dè a ti deṡendënts.“ La tiërra de Canaan se tlamöva da entlëuta encà la tiërra „prŏmöṡṡa“ o la tiërra „empermettuda“, pervia che Iddie öva empermettù ch'ṡta tiërra a Abramŏ y a si deṡendënts.

Plu tèrd ie chel böl Die ino en iëde cumparì a Abramŏ y i à ditt: „Tra mè y tè fëgi mi pattŏ[1]: Je sarŏn cun tè y cun ti deṡendënts. Ma vŏ messëise servì a mi, che sŏn vōs Die! Y per sëgni de cheṡ pattŏ dëssa ùgni pitl mut, canche l ie ottudì vödl, giappè la circunciṡiŏn.“

Abramŏ öva bëlle entlëuta 99 anni y ne n' öva nianca un fi nŏ. Pō à ditt chel böl Die a Abramŏ: „Canche sarà l' ann ca, avrà Sara, ti fënna, en fi.“

11. Abramŏ uel sacrifichè si fi Isàc.

1. Canche Abramŏ fōva 100 anni vödl, àl giattà en fi. L i à mettù inuem Isàc y i à dat ottudì dō la circunciṡiŏn.

Canche cheṡ mut ie deventà maṡer, à Iddie mettù Abramŏ a prōva. De nuett i àl ditt: „Abramŏ, tue ti fi sëul, che tu ës gën, ti mut Isàc, y va limpèa sul mŏnt de Mŏria y illŏ brugel per sacrifiziŏ.“

Da dumàn a benëura ie levà Abramŏ y à ṡfendù la lëgna per fè cheṡ sacrifiziŏ. La lëgna pō i àl mettù a si fi Isàc sulla ṡables. Ël enṡtëss purtōva en' ŏlla cul fuec y l curtöll te la man.

Sun ṡtrèda digiōva pō Isàc: „Mi père!“ — Abramŏ à reṡpendù:

[1] Pattŏ = cuntràtt.

Pō à res̄pendù si frèdes̄: „Uessa tu fōrs̄i deventè nōs̄ rë?“ Y žën l envìdiōvi mō plu y ì purtōva mō en mas̄er ōdiŏ.

13. Us̄öpp vën vendù da sì frèdes̄.

I frèdes̄ d'Us̄öpp ōva menà en iëde i pas̄trëces a Sichèm, s̄aldi dalŏnč dalla cësa de si père. L père à pō ditt a Us̄öpp: „Va y ciëla, cō che la i va a ti frèdes̄ y a si pas̄trëces!“ — Us̄öpp fès̄ böl a sënn y va.

Canche sì frèdes̄ l à udù uniàn da lŏnč caprō, dig̈iōvi un al-l'auter: „Ciëla, chël che se semieia vën ël! Mazzŏnsel y dig̈iŏn al père: en tier salvère l à zarà y se l à maggià su.“

Canche Us̄öpp ie ruvà pra si frèdes̄, ì à chis̄ debōta tratt ōra l guànt de plu culëures y à s̄ermà Us̄öpp te na zis̄tèrna.[1] Pō s'à ì frèdes̄ sentà g̈iù a maič. Entàn che i maiōva, vëis̄i uniàn marcadënts̄ fules̄tieres a dallèrc, che g̈iva tell'Egittŏ. Chis̄ ōva camèi prad ëi che purtōva d'ugni sōrt de rōba.

Žën dis̄ Giuda a si frèdes̄: „Cie nes g̈iōvel pa, se mazzŏn nōs̄ fra? Mieč fŏssel l vënder, acciōcche n'ŏns cŏlpa de si sanc; l ie empō nōs̄ fra.“

I frèdes̄ i à dà reg̈iŏn a Giuda y à tratt ōra Us̄öpp ōra della zis̄tèrna y l à vendù per vint munëides d'arg̈ënt. I uemes fules̄tieres s'à tëut Us̄öpp cun ëi y l à menà tell'Egittŏ.

Giacŏbè ne savōva nia, ulà che fōva ruà Us̄öpp. Ël s̄vaiōva: „Na bös̄tia salvèra à zarà mi pitl Us̄öpp y se l à maggià su!“ Y Giacŏbè bradlōva dō si mut žën zënza las̄s̄è dō.

14. Us̄öpp tella cësa de Pùtifar.

I marcadënts̄ à menà Us̄öpp tell'Egittŏ y l à vendù a en gran segnëur, che ōva inuem Pùtifar. Chel böl Die fōva cun Us̄öpp y las̄s̄ōva prō che dutt chël, che l fag̈iōva, i g̈isse bën fatt. Encie l segnëur, si patrŏn i ullōva bŏn a Us̄öpp y l mettōva a cialè su sëura dutta la cësa.

Ma Pùtifar ōva per fënna na drë rie ëila, che ullōva trè Us̄öpp al piccià. Ma Us̄öpp n'à ullù en savëi nia y à ditt: „Cō dëssi pa je

[1] zis̄tèrna = zitl.

pudëi fè tan en gran mèl y cumëtter piccià cŏntra mi Die!“ Usöpp ie stat fërm te si minŏnga y ne n'à ullù en savëi.

En dì pöa ch'sta rie ëila Usöpp per l mantöll y uel l tenì. Usöpp i lassa l mantöll tla mans y se n'iëe muccià. De chës s'à ch'st'ëila drëtt desenà. La ie gita y i à mustrà l mantöll a si uem y à ditt: „Usöpp ie unì ite da mè y à ullù me trè al piccià. Te chëlla èi je svaià. Pō àl lassà l mantöll y se n'ie muccià.“

Pùtifar à cherdù alla parōles de si fënna. Ël s'à desenà da sënn y à fà mëtter Usöpp te pergiŏn.

„L timŏr de Die ie l scumenciamënt della sapienza.“ Sir. 1, 16.

15. Usöpp te pergiŏn.

Encie te pergiŏn fōva chel böl Die cun Usöpp y à fatt, che, chël che cialōva su della pergiŏns, l ōva gën. Chës à mettù Usöpp a cialè su de dutts i autri, che fòva sarrèi ite. La ie pō suzzedùda en iëde, che dŏi gran fants del rë Faraŏnè ie unii mettui tella medöma pergiŏn, ullà che fōva Usöpp. Un de chis dŏi gettōva zënza fŏr su l vin al rë y l' auter fagiōva l pan per l rë.

En dì vëisa Usöpp, che dui dŏi fōva drëtt descŏnselèi. Ël i damanda: „Ciuldì sëissa ensi descŏnselèi?“ Chis à pō respendù: „En sëira s' ŏnse semià zöcche y l n' ie degùni tlŏ, che sèbe da nes spieghè, cie che chës significhöa.“ Usöpp à ditt: „Ne n'àudel pa fŏrsi a Iddie l spieghè l suenn? Cuntëme ma, cie che v' ëis semià!“

L prim à scumencià a cuntè si suenn chël che gettōva su l vin al rë. Usöpp i à respendù: „Dō trëi dis te metterà inō l rë tel medömo pōst a ti gettè su l vin. Pō recōrdete de mè y prŏa l rë, che l me delibre da ch'sta pergiŏn, pervia che je sŏn sta mettù ite innŏzëntamënter.“

Žën à encie pō cuntà. chël che fagiōva l pan al rë, cie che l s'à semià. Usöpp à respendù: „Dō trëi dis te lassrà l rë batter via l cë y te farà appicchè.“

Dō trëi dis fōvel pō l dì della nasita del rë. Illŏ s'ōva l rë recurdà de si gran fants, che fōva te pergiŏn. Un ie inō unì mettù te si medömŏ pōst a gettè su l vin al rë y l' auter à l rë fa menè alla fŏrcia. Chël che pudōva inō gettè su l vin al rë, se la gudōva de si fertuna, ma de Usöpp ne se recurdōvel plu nia.

16. Usöpp vën inō auzà.

1. Dō dŏi anni s' à encie l rë semià zöcche. L i univa dant de vōster dlŏngia l ruf Nil. Sött vacces bölla grasses univa ōra dell'ėga y giva a pastura sun ëur de ruf. Dō univa pō sött burta vacces mègres y maggiōva su la bölla vacces grasses. Te chëlla s' à l rë desedà. L s' à pō inō endurmenzà y s' à semià zöcche d' auter. L chersōva sun un stranı sött spies, bölla plëines de graniei. Pō univel sött spies vuetes y sëcces dōcà y maggiōva la sött spies plëines de graniei. Te chëlla s' à Faraŏn inō desedà. Da dumàn àl fatt cherdė dutts i magi[1] dell' Ègittŏ y i à cuntà, cie che l s' ōva semià. Ma l n' en fōva degùn danter ite, che savōva da i spighė, cie che significhöa chël che l s' ōva semià.

Žën per mō s' a, chël che gettōva ite l vin al rë, recurdà d'Usöpp y à ditt: „Te pergiŏn iel en gëun, che ōva sapù entlëuta, canche je y chël che ve fagiōva l pan fan te pergiŏn, da nes spieghė drëtt bën, cie che s' an semià.“ L rë pō à fatt gì a dō Usöpp y i à cuntà la dŏi cōses, che l s'ōva semià.

Y Usöpp à respendù: „La sött vacces grasses y la sött spies plëines de graniei significhöa sött anni d' abbundanza. La sött vacces mègres y la sött spies sëcces all'incŏntra significhöa sött anni de ciarestia. Illŏ uniràl na gran fam. Davia de chël ciële l rë de se giappė en uem sapient. Ches uem dëssa cumandė, che chël che rösta sëur'ōra della raccōlta ti sött anni d' abbundanza, vënie gettà tell' èrces per i sött anni dalla fam.

2. Ches cunsëi i plagiōva drëtt saldi a Faraŏn. Èl à ditt a Usöpp: „Pudëssi pa je bën giattė en uem, che sibe plu accōrt che tu? Ciëla, je te mëtte tė su a cumandė sëura dutt l'Ègittŏ y a ti cumandŏ dëssa fė al sënn dutt l pōpul.“

Pō à Faraŏn tëut la varëtta ōra de si man y l' à tucciëda tel dëit a Usöpp y entëur l cōll i àl taccà na ciadinölla d'ōr. Pō àl cumandà de menė Usöpp encantëur en calèss y che i svèie ōra. „Snudlëve giù dant a Usöpp, pervia che ël ie mettù su a cumandė sëura dutt l'Ègittŏ!“

„Chërdeme tel dì della tribulaziŏn, je ue te delibrė.“ Ps. 49, 15.

---

[1] magi = sapients.

17. I frèdes̄ d' Us̄öpp va tell' Egittŏ.

1. I sŏtt anni d' abbundanza ie unii, s̄che Us̄öpp ōva ditt dan ōra. Us̄öpp à pō cumandà, che i mëtte te ùgni pais̄ t' èrcia, cie che fōva sëur' ōra. Dlŏnc ōvi abinà en grumŏn de blava. Ma l ie encie unìi i sŏtt anni de ciares̄tia y dlŏnc ōra fōvel anni dalla fam. Žën à Us̄öpp giauri l' èrcies dalla blava y à prŏvedù dutt l' Ègittŏ cun pan.

Encie ti lues̄ de Canaan iel rŏtt' ōra la fam. Davia de chël à ditt Giacŏbè a si fiŏns: „Gìde g̃iù tell' Ègittŏ y cumprëde chël che ŏn de bus̄ën, acciōcche ne muriŏnse da fam!“ l dies̄ frèdes̄ d' Us̄öpp ie pō g̃its̄ g̃iù. Bèniamin, l plu g̃ëun, s' à tenì si père a cësa. L se temōva, che l pudëssa suzzöder vèl de mèl a ches̄ pitl mut sun viač.

2. I frèdes̄ à abù fertuna sun viač y ie ruvèi tell' Ègittŏ. I ie unìi menèi dant a Us̄öpp; illŏ s' ài enchinà dan ël enchìna via per tiërra; ëi n' à nia cunes̄ù si fra. Ma Us̄öpp i à debōta cunes̄ùi y s' à recurdà de chël, che l s' ōva semià. Per i mëtter a prōva i àl rus̄nà cun parōles dures y à ditt: „Vō sëise s̄piŏns y ullëise s̄piŏnè ōra l pais̄!“

Ëi à res̄pendù: „Nō, Segnëur! Nëus vivŏn cun pès̄ y ne sŏn unìi per fè vèl de mèl. De dutts̄ sŏnse dŏdes̄ frèdes̄. L plu g̃ëun ie a cësa pral père y un n' ie nia plu.

Us̄öpp à res̄pendù: „Bas̄ta! Sŏn entendùi! Vŏ sëise s̄piŏns!“ Pō àl cumandà d' i menè te perg̃iŏn.

L tèrzŏ dì à Us̄öpp las̄sä menè si frèdes̄ ōra de perg̃iŏn y à ditt ad ëi: „Ue pa udëi, s̄e ëise ditt l' ëurità. Un de vŏ dëssa res̄tè tlŏ te perg̃iŏn. Vŏ autri g̃ide a cësa culla blava. Pō unìde inō y fag̃ëde encie unì pèa vōs̄ fra plu g̃ëun.“

Žën se rus̄nōva i frèdes̄ entrà ëi: „Nëus s' ŏn merità de patì, chël che messŏn s̄tè ōra; pervia che ŏn fatt piccià cōntra nōs̄ fra. Udàn. cie che l pativa te si cuer, canche ël nes priōva y nëus n' i ŏn nia s̄cuttà su. Per chës̄ta gaus̄a vëniel ch' s̄ta tribulaziŏn sëura nëus.“

I frèdes̄ minōva, che Us̄öpp n' i entendësse nia. Ma ël entendōva dutt cant; žën se tras̄ōvel en pue da na pèrt via y bradlōva. Pō àl lassà lië Simeŏn, entàn che i frèdes̄ udōva. Us̄öpp à pō cumandà a si fants̄ d' emplenì i sač di autri frèdes̄ cun blava y de mëtter ite a s̄cundŏn i s̄ōldi a ugnùn te si sac. Ens̄ila ai fatt. I frèdes̄ a samà la blava sun si mus̄ats̄ y se n' ie piëi via vèrsŏ cësa.

3. Ruèi inō a cēsa à i frèdes̄ cuntà dutt cant a si père. Canche i à pō ḡettà ōra la blava ōra d'i sač, à ugnun giattà si grōs̄s̄ sēura via. Žēn s'ài s̄perdù dutts̄ cants̄. Giacŏbè à pō ditt: „Vŏ me faḡēise mō uni da dutts mi mutŏns. Usōpp n'ie plu nia, Simeŏn ie te perḡiŏn y mō chel Bèniamin ullēise tō y ḡì. Je ne l las̄s̄e pa unì pèa tell'Ègitto, je. La i pudēssa ḡì mèl y na tèla me mettēssa dalla gran mueia sŏttiērra."

„Chi che chel böl Die à ḡēn, chēl cas̄tighel." Hebr. 12, 6.

18. I frèdes̄ va segŏndŏ iēde tell'Ègittŏ.

1. La blava d'Ègittŏ fōva maiēda su dutta canta y mō fŏr durōva la fam. Davia de chēl à ditt Giacŏbè a si mutŏns: „Mè ḡide inō a cumprè ite blava!"

Giuda à pō res̄pendù: „Chel uem à ditt: Zēnza vōs̄ fra plu ḡēun ne dausēise plu m'uni dant ai uedli! Las̄s̄a per chēl unì l mut cu nēus, acciocche ne messŏnse muri. Je ue s̄tè bŏn per ēl."

Finalmēnter à ditt si père: „S̄e l muessa prōpi vöster, faḡēde mōfun, cō che ullēis. Tullēde pèa vèl dŏni per chel uem y mŏ entàn de s̄ōldi che l prim iēde; pō tullēde mō chēi sōldi pèa, che ēise giappà t'i sač sēura la blava via. Chel böl Die ōnnipŏtèntè dēssa fè, che chel uem ve tōlle su bēn, che l las̄s̄e unì cun vŏ vōs̄ fra, che ie te perḡiŏn y ēnche mi pitl Bèniamìn, ch'è tan ḡēn. Ah cie misèria! Je muesse entànt stè tlŏ böl sēul sulēnt y zēnza mutŏns!

2. I frèdes̄ à inō abù fertuna y ie ruvèi tell'Ègittŏ. Canche Us̄ōpp à udù si fra plu ḡēun, àl cumandà a si gran fant de cesa y à ditt: „Mēina ite ch's̄ta ḡēnt, ēi dēssa unì a marēnda cu mè!" L gran fant de cēsa à fatt, s̄che l i fōva cumandà. Pō àl encie menà Simeŏn pr'ad ēi.

Prēs̄ dō ie unì Usōpp. I frèdes̄ s'à enchinà ḡiù a tiērra y i à cuns̄egnà i dŏni. Usōpp i à pō saludèi drētt da amic y à damandà: „Viv pa mō vōs̄ vödl père? Iel pa sane y entŏn?"

I frèdes̄ à res̄pendù: „Nōs̄ père, ti fant, viv mo y ie sane y entŏn."

Canche Us̄ōpp à udù Bèniamìn, àl ditt: „Ie pa chēs̄ vōs̄ fra plu ḡēun? Iddie te bènedēs̄s̄e mi fi!" Y debōta se n'ie Us̄ōpp ḡit ōra y à s̄cumencià a bradlè, pervia che l cuer i ḡiva per sēura a udēi si pitl fra.

Pō s' à Usöpp lavà giù l mus, ie inō unì ite y à ditt: „Purtëde su da maië!" Pra mëisa pō ie i frèdes̄ unìi sentèi giù ugnùn dō si ètà. De chës̄ se fagiōvi drëtt murueia. Ëi maiōva y buvōva y fōva de bōna ueia.

19. Usöpp mëtt mō en iëde si frèdes̄ a prōva y se dà da cunës̄er.

1. Us̄öpp ullōva udëi, s̄e si frèdes̄ s'ōva cunvertì. Davia de chël dis̄el dō marënda a s̄i gran fant: „Emplenës̄ si sač cun blava y mëtt i gròs̄s̄ a ugnùn te si sac! Tel sac del plu g̃ëun mëtt encie ite mi cŏppa d'argënt." Ens̄ì àl fatt y i frèdes̄ se n'ie inō g̃its̄. Canche i fōva dedōra da zittà, à ditt Us̄öpp a si gran fant: „Vai dō a chis̄ uemes y dì: Ciuldì ëisa rubà la cŏppa de mi segnëur? Tlŏ n'ëisa fatt na granda!"

L gran fant à abinà i frèdes̄ y à ditt ad ëi, s̄che Us̄öpp i ōva cumandà. Ëi à res̄pendù: „Cie? Nëus dŏn avëi rubà ōra de cësa de ti segnëur arg̃ënt ŏ ōr! Pra chël, che vën giattèda la cŏppa, chël dëssa murì y nëus dutts̄ ullŏn vöster ti fants̄!" L gran fant d'Us̄öpp à crì ōra i sač y ie ruvà pralla cŏppa tel sac de Bèniamìn. Dal gran s̄pavënt à i frèdes̄ žën zarà si guants̄ y ie dats̄ ëuta te zittà.

2. Canche ie ie ruvèi pra Us̄öpp, s'ài dutts̄ cants̄ s̄nudlà giù dant ad ël via per tiërra. Us̄öpp à pō ditt ad ëi: „Ciuldì ëissa fatt chës̄?"

Giuda à pō res̄pendù: „Iddie à cas̄tigà en nëus en delittŏ, davia de chël se en suzzödl na tela. Ciëla nëus dutts̄ ullŏn vös̄ter ti fants̄!"

Us̄öpp à res̄pendù: „Chel che à rubà mi cŏppa, dëssa vös̄ter mi fant. Vŏ autri g̃ivene da vōs̄ père!"

Žën ie pō unì Giuda plu da us̄im y à ditt: „Je è ditt de s̄tè bŏn per l mut. S̄e dagiŏn ëuta zënza d'ël, pō bën, pō mettŏnse bën l père söttiërra dalla gran nmieia. Per chës̄ uei je s̄tè tlŏ a te servì empö de Bèniamìn. Ma las̄s̄a g̃i l mut a cësa cun si frèdes."

3. Žën n'ie plu Us̄öpp s̄ta bŏn de se tenì. L ie rumpì ōra cul bradlè y à ditt: „Je sŏn Us̄öpp! Viv pa mō mi père?" Dalla gran s̄perdùda ne fōva si frèdes̄ bŏni de dì na parōla. Ma Üs̄öpp à rus̄nà drëtt d'amic cun ëi y à ditt: „Unide ca da mè! Je sŏn Us̄öpp, vōs̄ fra, che vŏ àise vendù a tèi dell'Ègittŏ. Nŏ ve temëde! Iddie à

ullù, che je rùve tlŏ y che i me mëtte su a cumandè sëura dutt l'Ègittŏ.

Gìde debōta da mi père y menële ca tlŏ da mè! Je ue l manteni, pervia che l tēmp dalla fam durerà mō cin anni."

Žën à pò Usöpp abbraccià Bèniamìn y bradlōva. Pō àl bussà dutts cants si frèdes y bradlōva. Žēn per mō s'à si frèdes enfidà a rušnè cun ël.

Usöpp i à dat pèa a si frèdes calèsses y i à dunà trueppa cōses. Dànche i pōie via, i àl pō mō ditt: „Ne ve zanchëde pa sun strèda!"

20. Giacŏbè va tell' Ègittŏ.

Canche i frèdes ie ruvèi a cësa, ài svaià a encōntra al père: „Usöpp, ti fi, viv y ie patrŏn sëura dutt l'Ègittŏ." Giacŏbè ne i cherdōva nìa. Pō i ài cuntà dutt cant y i à muštrà la calèsses del rë y la rōba, che l i ōva dunà. Žën diš Giacŏbè: „Basta che mi fi Usöpp viv mŏ! Je ue mō ĝi all' udëi, dànche mōre." Y Giacŏbè se n'ie pià via cun dutt chël, che l ōva.

Giuda ie ĝit dan ōra y à nunzià a Usöpp, che vën l père. Debōta ie Usöpp furnà a encōntra al père. Canche Usöpp à udù si père, iel sautà ōra de calèss, l à pià entëur l cōll y bradlōva adàut dalla legrëzza. Ma l père à ditt a Usöpp: „Žën uei gën murì, ĝiacche è mō pudù udëi ti mus."

Usöpp i à pō dat a si père l paiš de Ghèssen per stè illŏ. Ches paiš fōva ric de pastùres. Usöpp i manteniva encie de dutt, chël che i adurvōva.

Canche Giacŏbè ie pō stat mōrt, bradlōva Usöpp dō si père y l à plurà giùt alla lŏngia. Usöpp ie pō mō vivù truepp anni tell' Ègitto, pō iel ënche mōrt.

„Bèati ie i mōrts, che mōr tel Segnëur." Apŏc. 14, 13.

21. Mŏsè vën deliberà dalla mōrt.

1. I desendënts de Giacŏbè tell' Ègittŏ ie deventèi en gran pōpul. Giacŏbè ōva giappà da Iddie l'inuem „Israèl". Davia de chël si tlamōva si desendënts mutŏns d'Israèl ŏ Israèlits. Encie „Èbrèi" i digiōvun.

Entànt ie unì en'auter rë tell' Ègittŏ. Chës trattōva mèl i Israèlits y i sfurzōva a fè lëures de gran fadia. Da dedō à pō cumandà l rë

a chëi dell'Ègittŏ y à ditt: „Tragëde dutts cants i mutŏns, che nas pra i Israèlits te ruf!“

2. L fōva pō nasù pra i Israèlits en drë blōt pitl mut. Per la gran föde y dal gran bŏn, che i ullōva, l à i genitŏri tenì aschendù trëi mëns alla lŏngia. Ma plu giùt ne pudōvi l tenì aschendù. Davia de chël à si ŏma tëut na pitla cësta de ruetes y ti à dat giù largià y rèsa; pō à la mettù ite l pitl mut y à lassà giù la cësta sun ëur de ruf, ulà che chersōva la canna. La sōr de Mŏsè stagiōva da lŏnč y mettōva vèrda per udëi, cō che la girà cun ches pitl mut.

Chel böl Die à pō lassà prō, che la fia de Faraŏn unisse giù dlŏngia ruf. La à udù ch'sta cësta y à cumandà, che una de si fanciölles vède a la tō. Canche les à abù giauri la cësta, à les udù la ite en pitl mut, che bradlōva. La fia de Faraŏn s'à menà piccià de ches pitl y à ditt: „Chës ie de segùr un de chi pitli mutŏns di Èbrèi!“

La sōr de ches pitl mut s'à fatt da usim alla fia del rë y à ditt: „Dëssi pa gi a cherdè en'ŏma èbrèa, acciōcche la tire su ches pitl?“

La fia del rë à respendù: „Si, mè va!“ — Dutt cuntënta sauta ch'sta muta a dō si ŏma. La fia de Faraŏn à pō ditt all'ŏma de ches pitl: „Tue ches pitl mut y tiremel su! Ue pa bën te dè paiamënt per chël!“

L'ŏma à tëut ches pitl mut y l à tratt su. Canche ches pitl fōva mager, l à la purtà dalla fia de Faraŏn. Chësta pō à tëut su l mut per si fi y à ditt: „L dëssa avëi inuem Mŏsè, pervia che je l è tratt ōra dell'èga.“

22. Mŏsè muessa mucciè y vën tlamà da Iddie a deliberè si popul.

1. Enchina che Mŏsè ie deventà en uem, iel fŏr sta pra la fia de Faraŏn, che s'ōva tëut sëura d'ël. Ma a Mŏsè i giva la misèria de si pōpul a cuer y ël n'ullōva plu vöster per plu giùt mut della fia del rë. Ël ie git dai Israèlits y s'à drëtt tëut sëura d'ëi. Per chësta gausa ullōva Faraŏn l cri su per l mazzè. Ma Mŏsè se n'ie muccià. L ie ruvà t'i paises de Madian da en pröve, che ōva inuem Jètrŏ. Carant' anni alla lŏngia à Mŏsè vardà la bieses de Jètrŏ.

En dì à pō Mŏšè menà la biešes bën debō inite tel desèrtŏ. Illŏ i ie cumparì chel bŏl Die te na siena da špinacciàns, che vardōva. Mŏšè udōva, che la siena da špinacciàns vardōva y vardōva y ne brugiōva empō nŏ ğiù de fin. Ël se fağiōva na gran marueia y ie ğit via dlŏngia. Chel bŏl Die à pō švaià per möz: „N' uni plu da ušim! Tirete ōra i ciauzèi da ti pieš, pervia che cheš luec ie tiërra santa. Je sŏn l Die de ti pèreš, l Die d' Abràmŏ, d' Isàc y de Giacŏbè.“ Žën s' à Mŏšè curì l mus y ne s' enfidōva plu nia a cialè su a chel bŏl Die.

Ma Iddie à ditt: „Je è udù la misèria de mi pōpul tell' Ègittŏ y l è encie audì švaiàn. Je ue l deliberè ōra dla mans de chëi d' Ègittŏ y l menè demöz t' i paišes de Canaan. Y tè te uei mandè da Faraŏn. Tu dësses menè demöz mi pōpul ōra dell' Ègittŏ. Je sarŏn cun tè.“

2. Mŏšè à rešpendù: „Ma i fions d' Israèl ne me cherderà pa nia. Ëi dirà: Chel bŏl Die ne t' ie cumparì nŏ!“ — Pō à ditt Iddie a Mŏšè: „Tue ti fušt y tirel via per tiërra!“ Mŏšè à fatt enšila. Pō iel deventà ōra del fušt na bŏca y Mŏšè se n'ie muccià dal špavënt. Ma chel bŏl Die à ditt: „Štënd ōra ti man y pŏa la bŏca!“ Mŏšè à fatt šenšila y la bŏca ie inō deventèda fušt. Pō à ditt chel bŏl Die: „Chëš miracul fè encie dant ai Israèlitš, pŏ crëi pa bën, pō.“

Dō prō ie ğit Mŏšè tell' Ègittŏ. Per cumandŏ de Die i ie uni a encŏntra si fra Arŏn. Ëi ie ğitš de briëda y à abinà adùm l pōpul d' Israèl. Arŏn i špigōva al pōpul, cie che chel bŏl Die ōva rušnà a Mŏšè. Mŏšè fağiōva cun si fušt i miraculi. Y l pōpul cherdōva y adurōva chel bŏl Die.

23. Iddie lašša uni dieš pëines sëura l' Ègittŏ.

Žën ie ğitš Mŏšè y Arŏn dant a Faraŏn y à rušnà: „Enšila reğiŏna l Segnëur, l Die d' Israèl: Lašša ği mi pōpul ōra de chiš paišes!“ Faraŏn à rešpendù: „Chi ie pa l segnëur, a chël che je i dësse šcutè su? Je ne lašše pa ği l pōpul, je.“. Arŏn à žën tratt si fušt via per mešpies y ōra del fušt iel deventà na bŏca. Faraŏn s' à šperdù, ma si cuer ie reštà uštinà.

Žën à pō Iddie laššà uni dieš pëines sëura Faraŏn l y' Ègittŏ, una plu terribla dell' autra.

Dutta l' èghes ie deventèdes sanc. I pös cherpōva y l ruf à šcumencià a puzzè. Faraön ne s' à nia cunvertì.

Dō sött dis à Arŏn štendù ōra la man sëura l' èghes d'Ègittŏ. Pō iel unì ōra crōtš, tantš che i curiva duttš i paišes. I ğiva te cësa, te fëur da pan, sulla špëises y encie tel liett. Žën à Faraŏn fatt cherdè Mŏšè y Arŏn y à ditt ad ëi: „Priëde lddie, che l tōlle demöz chiš crötš, pō uei lašsè ği l pōpul a fè sacrifizi al Segnëur." Mŏšè à fatt chëš, i crōtš se n' ie ğitš, ma l cuer de Faraŏn ie inŏ rešta uštinà.

Dō i crōtš iel pō unì en grumŏn de muštlŏns, che šaccōva la ğënt y i beštiàm. — Canche se n' ie štatš ğitš i muštlŏns, iel inō unì en grumŏn de mŏšes, che duttš i paìses d' Ègittŏ y dutta la cëses fōva plëines.

Pō ie unìda la pèst. Dutt l beštiàm de chëi dell' Ègittŏ cherpōva. Pō iel rŏtt'ōra na burta malattia. La ğënt y l beštiàm giappōva la dlavèa fŏša y unìva plëns de madurënzes.

Na grandiššìma tampöšta à battù dutt en tŏč: La ièrbes y la plantes.

Pō à purtà en vënt, che brugiōva da sënn, en sann de saiöč zënza fin. Chiš sautōva te duttš i paìšes encantëur y maggiōva su dutt cant, chël che la tampōšta ōva avanzà.

Pō iel deventà en šcur örribilè, enšì che trëi dis alla lŏngia n'à pudù degùn dell'Ègittŏ ği da en luec all'auter. Ma ulà che štağiōva i Israèlitš, illŏ fōvel linëus.

Ma l cuer de Faraŏn ie rešta uštinà. Ël n'ullōva fè al sënn al cumandŏ de Die. Pō à rušnà Mŏšè a Faraŏn y à ditt: „Te una nuett murirà pra chëi dell'Ègitto ùgni primŏgènitura."

24. I Israèlitš mazza l'agnell pašquàlè y se en va ōra dell' Ègittŏ.

Mŏšè y Arŏn à abinà l pōpul d'Israèl adùm y à ditt: „Enšila cumanda l Segnëur: Ai cattördeš de cheš mëns dëssa ùgni patrŏn de cësa sulla sëira mazzè en agnell zënza defött, ma l ciële de n' ì rumpì degùn ōs. Cul sanc dëssel entënğer l lim d'us. La prata de cheš agnell dëssi maič a šlùne mō en chëlla sëira y leprō pan nia da levà[1].

[1] pan fatt zënza levà.

Pervia che en cla nuett uei je fè passè mi angiul per l'Ègittö a mazzè ùgni primögènitura de chëi dell'Ègittö. Ma ulà che je uderè l sanc sun vōsta cösa, passerèi via."

La sëira de i cattordes ie unìda y i Israèlits à fatt, sche Iddie ōva cumandà. Da mösa nuett à Iddie mazzà ùgni primögènitura d' Ègittö dal primögènitö de Faraōn enfina giù al primögènitö de chël che va ad öures, encie ùgni primögènitura del bestiam.

Te dutt l'Ègittö fagiōvi en gran lamentamënt; giacche ne fōva iniö na cösa, ulà che ne fössa stat en mōrt. Mō de nuett à Faraōn fatt cherdè Mösè y Arōn y à ditt ad ëi: „Givene pu mè, givene, cun dutt vōs pōpul y benedìme!"

Žën pö ie i Israèlits muets a se en gì cun dutta canta si rōba. Y Mösè à ditt ad ëi: „Chös dì döise vö tenì fösta da generaziōn en generaziōn."

25. I Israèlits passa per l mèr cueciun.

1. Iddie enstöss i muströva la strèda ai Israèlits. Èl giva dan ōra te na culönna de nibles. Via per l dì fōvla scura, ma de nuett lunōvla sche fuec. Ensila ie i Israèlits ruvèi enchina pral mèr cueciun.

Ma a Faraōn i muiövla žën, che l öva lassà gì i Israèlits. L ti ie furnà dö cun carrözzes da gì tella viërra, cun uemes a ciavàll y cun dutts si saudèies. Sul danter öures i àl piëi. I Israèlits se temöva drëtt y cherdōva chel böl Die. Ma Mösè à ditt: „Nö ve temëde! L Sègnëur batterà per vö."

Èccö, la culönna de nibles s'à arlevà žën y te en iëde iela arsìda giù danter i Israèlits y chëi dell'Ègittö. Da pèrt de chëi dell'Ègittö fövla tan scura, che i ne pudöva nia ruvè da usim ai Israèlits. Ma da pèrt dè i Israèlits lunōvla la nuett. Per cumandö de Die à pō Mösè tenì ōra si fust sëura l mèr via. L'èga s'à spartì y stagiōva da dutta döi pèrtes sche na murèda. En vënt bön ciaut à debōla suià su l fönz del mèr y i Israèlits giva a pö böl a sut a möz l mèr ōra.

2. Da dumàn ì ie Faraōn sautà dō ai Israèlits cun si saudèies, ënche a möz l mèr ōra. T'en iëde àl žën scumencià a unì giù sun ëi tarlùies y töunes ōra della culönna de nibles y chel böl Die à ditt a Mösè: „Stënd ōra ti man sëura l mèr via!" Mösè à fatt ensila. Y l'öndes del mèr, che fagiōva la murèdes, tōma ite cu na drëtta fuera da man drëtta y da man ciancia y cuer ite la carrözzes, chëi che

fōva a ciavàll y dutts i saudèies de Faraŏn. Nianca un ne en iel restà en vita.

Ensìla à chel bŏl Die deliberà l pōpul d' Israèl dalla mans de chëi d' Ègittŏ. L pōpul temōva Iddie y i cherdōva ad ël y a si fant Mŏsè.

26. I miraculi tel desèrtŏ.

Dal mèr cueciun ie i Israèlits gits inànt y ie ruvèi tel desèrtŏ. Illŏ ne n'ōvi plu nō ciërn nŏ pan da maië. Davia de chël fōvi mèlcuntënts y bruntlōva. Ma chel bŏl Die à ditt: „Da sëira maierëis ciërn y da dumàn ve maierëis passùi de pan."

Èccŏ da sëira giulōvel a dallèrc en grumŏn de cattŏres. I s' à lassà giù via per tiërra, che en pudōva saurì i pië. Da dumàn pō fōva l desèrtŏ curì cun de pitli graniei blanc sche la bruma. A ches pan i digiōvi manna. La sëur de ches pan fōva dëucia sche pan duncà tella miel. Cun ches pan à chel bŏl Die manteni i Israèlits carant' anni alla lŏngia, enchìna che i ie ruvèi te Canaan.

Curt tëmp dō ches miracul fōva i Israèlits ruvèi te en' autra pèrt del desèrtŏ. Illŏ n' ōvi degùn' èga. I bruntlōva cun Mŏsè. Ma chel bŏl Die à ditt a Mŏsè: „Tue ti fust tella man, va sul mŏnt d' Ŏrèb y pëtta tel crëp, pō uniràl ōra èga." Mŏsè à fatt ensìla. Te chël mumënt che l à abù pettà tel crëp, iel nasù na gran funtàna d' èga, ensì che la gënt y l bestiàm se en pudōva bŏver assè.

27. Iddie dà i dies cumandamënts sul mŏnt de Sinai.

Al scumenciamënt del tèrzŏ mëns ie i Israèlits ruvèi pral mŏnt de Sinai. Illŏ pō ài mettù su i „tabernaculi".[1] Ma Mŏsè ie git su sul mŏnt y chel bŏl Die à ditt ad ël: „Va giù y cumandi che i dëssa encuei y dumàn se santifichè, che ëi dëssa se lavè si guànt y se engeniё per l tèrzŏ dì. Y canche sŏna la pŏsaunes, pō dëssa l pōpul se fè da usìm dal mŏnt." Mŏsè à fatt, sche chel bŏl Die i à cumandà.

La dumàn del tèrzŏ dì ie unìda. Èccŏ pō àl scumencià a tëunè y a tarluiё. Na nibla dutt fŏssa curìva l mŏnt de Sinai y dutt l mŏnt cialōva ōra da fè tëma: L tremōva, l fumōva y vardōva. La pŏsaunes sunōva da sënn y si sŏnn chersōva fŏr plu y plu. L pōpul fōva plën de spavënt y se temōva drëtt.

[1] „Tabernaculi" fōva tèl pitla ciasŏttes curìdes dutt entëur cun drap.

Pō à Mōšè menà l pōpul a pö del mŏnt. Žën à pō Iddie rušnà da möz l fuec ōra y à ditt:

1. „Je sŏn l Segnëur, ti Die. Tu ne dësses avëi degùn autri dieies dlŏngia mè. Tu ne dësses te fè degùna štatua ziplèda per l'adurè.

2. Nŏ nŏminè l inuem de Die, ti Segnëur, zënza bugën.

3. Recōrdete de santifichè l dì de Sada.

4. Ŏnŏra ti père y ti ŏma, acciōcche la te vède bën y che te vives giŭt sulla tiërra.

5. Nŏ mazzè!

6. Nŏ cumëtter adultèriŏ!

7. Nŏ rubè!

8. Nŏ dè teštemōniŏ fauz cŏntra ti prōššimŏ!

9. Nŏ dešidrè la cŏsa de ti prōššimo, nŏ si ciamp, nŏ si fant, nŏ si fanciŏlla, nŏ si bō, nŏ si mušàt, nŏ vèl autra cōsa, che ie sia!"

Plën de špavënt digiōva l pōpul: „Dutt ullŏnse fè, cie che l Segnëur à ditt."

Pō ie Mōšè inō git su sul mŏnt y ie reštà lassù caranta dis y caranta nuettes. Ël ne maiōva nŏ pan nŏ buvōva èga. Chel böl Die i à pō dat dŏi tŏfles de sass, sun chëlles che l dëit de Die ōva šeri su i dieš cumandamënts.

28. I Israèlitš tella tiërra empermettùda. I pōpuli pagàns.

Dō carant'anni ie ruvèi i Israèlitš tella tiërra empermettùda, che se tlamōva Canaan. Tlŏ vivōvi y frabicōva zittèies y paišes. Si mašra zittà fōva Gèrusalèm. Illŏ à l rë Salamŏn frabicà en bellissimŏ tèmpiŏ. Te cheš tèmpiŏ fōvel l santuario[1] y l santiššimŏ.[2] Tel santuariŏ fagiōva i prōveš dō l ŏrdinè, che la i tuccōva, i sacrifizi.

Plu tèrd i digiōvun ai Israèlitš encie Giudieres. Ëi fōva l'unicŏ pōpul sulla tiërra, che cherdōva al vöre Die. Duttš cantš i autri pōpuli fōva pagàns ŏ fants dei dieies fauč. Ei adurōva dieies fauč y menōva na vita plëina de vizi. Ma encie na gran misèria fōvel prai pōpuli pagàns.

I Giudieres cherdōva bën al vöre Die, ma mènadrë pucè d'ëi

[1] L santuariŏ fōva una pèrt.

[2] L santissimo l'autra pèrt del tèmpiŏ.

usservova i cumandamënts de Die. La maŝra pèrt ne temova plu nia chel bël Die; ëi cumettova piccëi cöntra Iddie y ne se èmendova nia.[1]

Sëura dutt l mónd fővel dunquè piccià y misèria. La gënt ne fova plu bŏna de se giudè a sè enstëssa. Po s'à pa Iddie menà piccià y à mandà si unicó fi dal ciel en tiërra per salvè i uomini.

[1] Ëi ne se cunvertiva nia.